SENTENTIAE DE LIBRO REGUM

Fuit uir unus de ramathaim sophim de monte effre-
im. Et nomen eius helchana filius hieroboam. filii
heliu. filii thau. filii suph ephratheus. Et habuit
duas uxores. nomen uni anna. Et nomen secundae
fenenna. Fueruntque fenennae filii. Annae autem non
erant liberi. Et ascendebat uir ille de ciuitate sua
statutis diebus ut adoraret. Et sacrificaret domino in
silo. Erant autem ibi duo filii heli ophni et finees sacer-
dotes domini. Uenit ergo dies et immolauit helchana.
deditque fenennae uxori suae. et cunctis filiis eius. et filiabus
partes. Annae autem dedit partem unam tristis. quia
annam diligebat. dominus autem concluserat uuluam eius.
Affligebat quoque eam emula eius. et uehementer an-
gebat in tantum ut exprobraret quod conclusisset dominus
uuluam eius. Sicque faciebat per singulos annos. Cumque
redeunte tempore ascenderent templum domini. et sic prouo-
cabat eam. porro illa flebat. et non capiebat cibum.

Dixit ergo helchiene uir suus. Annie quur fles et quare
non comedis. et quam ob rem adfligitur cor tuum.
Numquid non ego melior sum tibi quam decem filii.
Surrexit autem Annie postquam comederat in Silo et bi
berat. Et heli sacerdote sedente super sellam ante pos
tes templi domini cum esset Annie amaro animo orauit dominum
flens largiter et uotum uouit dicens. Domine exercituum si
respiciens uideris adflictionem famulae tuae. et recor
datus mei fueris. nec oblitus ancillae tuae dederisque
seruae tuae sexum uirilem. dabo eum domino omnibus diebus uitae
eius. et nouacula non ascendet super caput eius. Factum
est autem cum illa multiplicaret preces coram domino. et
heli obseruaret os eius. Porro Annie loquebatur in cor
de suo. tantumque labia illius mouebantur. et uox peni
tus non audiebatur. Aestimauit igitur eam heli te
mulentam. dixitque ei. usquequo ebria eris. digere paulisper
uinum quo mades. Respondens Annie. nequaquam inquit
domine mi. nam mulier infelix nimis ego sum. uinumque
et omne quod inebriare potest non bibi. sed effudi ani

mam meam in conspectu domini. ne reputes ancillam tuam
quasi unam de filiabus belial quia ex multitudine do-
loris et meroris mei loquuta sum usque in presens. Tunc
heli ait ei. vade in pace. et deus israhel det tibi petitio-
nem quam rogasti eum. At illa dixit. utinam inveniat
ancilla tua gratiam in oculis tuis. Et abiit mulier
in viam suam et comedit. vultusque eius non sunt amplius
in diversa mutata. Et surrexerunt mane. et adoraverunt
coram domino. Reversique sunt et venerunt in domum suam
ramathaim. ITEM ALIA

ET abiit helcana ramatha in domum suam. puer
autem erat effectus et confortatus. et spiritus domini erat
cum eo. Erat minister in conspectu domini ante faciem
heli sacerdotis. porro filii heli. filii belial. nescien-
tes dominum neque officium sacerdotum ad populum. sed qui-
cumque immolasset victimam. veniebat puer sacerdotis
dum coquerentur carnes. et habebat fuscinulam tridentem
in manu sua. et mittebat eam in lebetem vel in cal-
dariam aut in ollam sive in cacabum. Et omne quod levabat

bat fuscinulae. et tollebat sacerdos sibi sic faciebant
universo israheli venienti in silo. etiam antequam adole
rent adipem. veniebat puer sacerdotis. et dicebat
immolanti. Da mihi carnem ut coquam sacerdoti.
non enim accipiam a te carnem coctam sed crudam. Dice
batque illi immolans incendatur primum iuxta morem
hodie adeps. et tolle tibi quantumcumque desiderat
anima tua. Qui respondens aiebat ei nequaquam.
nunc enim dabis alioquin tollam vim. Erat ergo pec
catum puerorum grande nimis coram dno quia detrahe
bant homines sacrificio dni ITEM TERTIA

Uisitavit ergo dns annam et concepit et peperit
tres filios et duas filias. et magnificatus est puer
samuhel apud dnm. heli autem erat senex valde
et audivit omnia quae faciebant filii sui universo is
raheli. et quomodo dormiebant cum mulieribus quae
observabant ad ostium tabernaculi. et dixit eis.
quare facitis res huiuscemodi quas ego audio res
pessimas ab omni populo. Nolite filii mei. non enim est

bonae famae quam ego audio . ut transgredi faci
atis populum dni . Si peccaverit vir in virum placari
ei poterit ds . si autem in dnm peccaverit vir quis orabit
pro eo . Et non audierunt vocem patris sui . quia voluit
dns occidere eos . Puer autem samuhel proficiebat
atque crescebat . et placebat tam deo quam hominibus .
Venit autem vir dei ad heli . et ait ad eum . haec dicit
dns . Numquid non aperte revelatus sum domui pa
tris tui . cum essent in aegypto in domo pharaonis . et ele
gi eum ex omnibus tribubus isrl mihi in sacerdotem ut
ascenderet ad altare meum . et adoleret mihi in
censum . et portaret ephod coram me . et dedi domui
patris tui omnia de sacrificiis filiorum isrl . Quare
calce abicitis victimam meam et munera mea quae
praecepi ut offerrentur in templo . et magis honorasti
filios tuos quam me ut comederetis primitias om
nis sacrificii isrl populi mei . propterea ait dns ds
isrl . Loquens locutus sum ut domus tua et domus
patris tui ministraret in conspectu meo usque

in sempiternum. Nunc ergo dicit dominus absit hoc a me
sed quicumque glorificaverit me glorificabo eum. qui autem
contempnunt me. erunt ignobiles. ITEM QUARTA
Ibat autem philisteus incedens et appropinquans
adversum david. et armiger eius ante eum. Cumque
inspexisset philisteus et vidisset david. despexit eum.
Erat enim adolescens rufus et pulcher aspectu. Dixit
philisteus ad david. Numquid ego canis sum. quod tu venis
ad me cum baculo. Et maledixit philisteus david in diis
suis. Dixitque david. Veni ad me et dabo carnes tuas
volatilibus caeli et bestiis terrae. ut sciat omnis terra quia
est deus in israhel. et noverit universa ecclesia haec quia non in gla-
dio nec in hasta salvat dominus. Ipsius est enim bellum. et tra-
det vos in manus nostras. Cum ergo surrexisset philisteus
et venisset et appropinquasset contra david. festinavit
david et cucurrit ad pugnam ex adverso philistei. et
misit manum suam in peram. tulitque unum lapidem et funda
iecit et circumducens percussit philisteum in fronte
et infixus est lapis in fronte eius et cecidit in faciem

suae in terrae. praeualuitque David aduersum philisthe
um in funda et in lapide. percussumque philistheum interfecit.
Cumque gladium non haberet David inruit et percussit et
stetit super philistheum et tulit gladium eius et eduxit
de uagina sua et interfecit eum. praecidit que ca
put eius. Lect. u.ta Cumque completi fuerint
dies tui et dormieris cum patribus tuis. suscitabo se
men tuum post te quod egredietur de utero tuo. et fir
mabo regnum eius. Ipse aedificabit domum nomini meo
et stabiliam thronum regni eius usque in sempiternum. Ego ero
ei in patrem et ipse erit mihi in filium. qui si inique ali
quid gesserit arguam eum in uirga uirorum et in pla
gis filiorum hominum. misericordiam autem meam non au
feram ab eo. Sicut abstuli a saule quem amoui a facie
tua. et fidelis erit domus tua. et regnum tuum usque in
aeternum ante faciem meam. et thronus tuus erit fir
mus iugiter. Secundum omnia uerba haec et iuxta uni
uersam uisionem istam sic locutus est nathan ad David.
Lectio ui.ta Misit ergo dominus nathan ad dauid

qui cum venisset ad eum dixit ei. Duo viri erant in civi
tate una. unus dives et alter pauper. Dives habe
bat oves et boves plurimos valde. pauper autem ni
hil habebat omnino praeter ovem unam parvulam
quam emerat et nutrierat. et quae creverat apud eum
cum filiis eius simul de pane illius comedens. et de
calice eius bibens. et in sinu illius dormiens. eratque
illi sicut filia. Cum autem peregrinus venisset quidam
ad divitem parcens ille sumere de ovibus et bubus suis
ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat
ad se tulit ovem viri pauperis et praeparavit cibos
homini qui venerat ad se. Iratus autem indignatione
david adversus hominem illum nimis dixit ad nathan
Vivit dominus quoniam filius est mortis vir qui fecit hoc. Ovem
reddet in quadruplum eo quod fecerit verbum istud et non
pepercerit. Dixit autem nathan ad david. Tu es ille vir. haec
dicit dominus deus israhel. Ego unxi te in regem super israhel. et ego
eripui te de manu saul et dedi tibi domum domini tui. et u
xores domini tui in sinu tuo dedique tibi domum israhel et iuda

Et si parva sunt ista adiciam tibi multo maiora.
Quare ergo contempsisti verbum domini ut faceres malum in
conspectu meo. Uriam hettheum percussisti gladio et
uxorem illius accepisti uxorem tibi et interfecisti eum gla-
dio filiorum ammon. Quam ob rem non recedet gladius
de domo tua usque in sempiternum. eo quod despexeris me et
tuleris uxorem uriae hetthei ut esset uxor tua. Itaque haec
dicit dominus. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua
et tollam uxores tuas in oculis tuis et dabo proximo
tuo et dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis huius.
Tu enim fecisti abscondite. ego vero faciam verbum istud
in conspectu omnis israhel et in conspectu solis huius. Et
dixit david ad nathan. peccavi domino. Dixitque nathan
ad david. Dominus quoque transtulit peccatum tuum. non morie-
ris. Verumtamen quoniam blasphemare fecisti inimicos
domini propter verbum hoc. filius qui natus est tibi morte
morietur. Et reversus est nathan domum suam. percussitque
parvulum quem peperit uxor uriae david. et desperatus est.
Lectio ultima. Osculatus est rex absalon. Igitur

post hoc fecit sibi absalon currus et equites. et quin
quaginta viros qui praecederent eum. et mane con sur
gens absalon stabat iuxta introitum portae. et omnem
virum qui habebat negotium ut veniret ad regis iudi
cium. vocabat absalon ad se et dicebat. De qua civi
tate es tu. qui respondens aiebat. Ex una tribu israhel
ego sum servus tuus. Respondebatque ei absalon. Viden
tur mihi sermones tui boni et iusti. sed non est qui te au
diat constitutus a rege. Dicebatque absalon. Quis me
constituat iudicem super terram. ut ad me veniant omnes
qui habent negotium et iuste iudicem. Sed et cum acce
deret ad eum homo ut salutaret illum. extendebat ma
num suam et apprehendens osculabatur eum. Faciebatque
hoc omni israheli qui veniebat ad iudicium ut iudicare
tur a rege. et sollicitabat corda virorum israhel. Lect. viiii

Dedit ergo ioab numerum discriptionis populi regi et
inventa sunt de israhel dccc virorum fortium qui educerent
gladium et de iuda quinque milia pugnatorum. percussitque
cor david eum postquam numeratus est populus. et dixit david

ad dominum. Peccavi valde in hoc facto. Sed precor
domine ut transferas iniquitatem servi tui, quia stul
te egimus. Surrexit itaque mane David. Et sermo domini fac
tus est ad Gad prophetam videntem David dicens. Vade et
loquere ad David. Haec dicit dominus. Trium tibi datur optio.
elige unum quod volueris ex his ut faciam tibi. Cumque venis
set Gad ad David nuntiavit ei dicens. Aut septem annis
veniet tibi fames in terra tua, aut tribus mensibus fugies
adversarios tuos et illi persequentur, aut certe tribus
diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergo delibera
et vide quem respondeam ei qui me misit sermonem.
Dixit autem David ad Gad. Artor nimis. Sed melius est ut
incidam in manus domini. multae enim misericordiae eius sunt
quam in manus hominis. Inmisitque dominus pestilentiam in
Israel de mane usque ad tempus constitutum. Et mortui sunt
ex populo a Dan usque Bersabee LXX milia virorum. Cumque extendisset
manum suam angelus domini super Hierusalem ut disperderet
eam, misertus est dominus super afflictione. Et ait angelo per
cutienti populo. Sufficit nunc. contine manum tuam.

Erat autem angelus domini iuxta aream areune iebusei. Dixitque david ad dominum cum vidisset angelum cedentem populum. Ego sum qui peccavi ego inique egi. Isti qui oves sunt quid fecerunt. Vertatur obsecro manus tua contra me. et contra domum patris mei. Lect. viii.

Sed et regina saba audita fama salomonis in nomine domini. venit temptare eum in enigmatibus. Et ingressa hierusalem cum multo comitatu et divitiis camelis portantibus aromata et aurum infinitum nimis et gemmas preciosas venit ad regem salomonem. Et locuta est ei universa que habebat in corde suo. Et docuit eam salomon omnia verba que proposuerat. non fuit sermo qui regem posset latere. et non responderet ei. Videns autem regina saba omnem sapientiam salomonis. et domum quam edificaverat. et cibos mense eius. et habitacula servorum. et ordines ministrantium vestesque eorum. et pincernas et holocausta que offerebat in domo domini. non habebat ultra spiritum. Dixitque ad regem. Verus est sermo quem audivi in terra mea super

sermonibus tuis. Et super sapientiam tuam. Et non credebam
narrantibus mihi, donec ipsa veni et vidi oculis meis
et probavi quod media pars mihi nuntiata non fuerit.
Maior est sapientia et opera tua quam rumor quem
audivi. Beati viri tui et beati servi tui hi qui stant
coram te semper et audiunt sapientiam tuam. Sit dominus deus
tuus benedictus, cui complacuisti et posuit te super
thronum Israel in sempiternum. Et constituit te regem ut faceres
iudicium et iustitiam. Dedit ergo regi CXX talen-
ta auri et aromata multa nimis et gemmas pretio-
sas. Non sunt allata ultra aromata tam multa quam ea
quae dedit regina Saba regi Salomoni. | fī. x. ma.

Dixitque Hiezi puer viri dei: Pepercit dominus meus Neeman
Syro isti ut non acciperet de his quae attulit. Vivit dominus
quia curram post eum et accipiam ab eo aliquid. Et secu-
tus est Hiezi post tergum Neeman. Quem cum vidisset ille
currentem ad se, desiluit de curru in occursum eius et ait:
Rectene sunt omnia? Et ille ait: Recte. Dominus meus misit
me dicens: Modo venerunt ad me duo adolescentes de mon-

ac effraim de filiis prophetarum · da eis talentum ar-
genti · et uestes mutatorias duplices · Dixitque naaman
melius est ut accipias duo talenta · et coegit eum · liga-
uitque duo talenta argenti in duobus saccis · et duplicia
uestimenta · et imposuit duobus pueris suis qui et portauerunt
coram eo · Cumque uenisset iam uesperi · tulit de manu eorum
· et reposuit in domo · dimisitque uiros et abierunt · Ipse
autem ingressus · stetit coram domino suo · et dixit ei heli-
seus · Unde uenis giezi qui respondit · non iuit seruus
tuus quoquam · At ille · nonne ait · cor meum in presenti
erat quando reuersus est homo de curru suo in occursum
tui · Nunc igitur accepisti argentum et accepisti uestes
ut emas oliueta et uineta et oues et boues et ser-
uos et ancillas · Sed et lepra naaman adherebit tibi
et semini tuo in sempiternum · Et egressus est ab eo leprosus
quasi nix · Dixerunt autem filii prophetarum ad heliseum ·
Ecce locus in quo habitamus coram te · angustus est nobis
Eamus usque ad iordanen · et tollant singuli de silua
materias singulas ut edificemus nobis locum ibi ad habi-

bitandum qui dixit. Ite. Et ait unus ex illis. ueni ergo
et tu cum seruis tuis. Respondit. Ego ueniam. Et abiit cum
eis. Cumque uenissent ad iordanem cedebant ligna.
Accidit autem ut cum unus materiem succidisset ce
cidit ferrum securis in aquam. Exclamauitque ille et
ait. heu heu heu domine mi. et hoc ipsum mutuum
acceperam. Dixit autem homo dei. ubi cecidit. At ille
monstrauit ei locum. Praecidit ergo lignum et misit il
luc. natauitque ferrum. Et ait. tolle. qui extendit
manum et tulit illud. Rex autem syriae pugnabat con
tra israhel. consiliumque iniit cum seruis suis dicens in loco illo
et illo ponamus insidias. Misit itaque uir dei ad re
gem israhel dicens. Caue ne transeas in loco illo quia ibi sy
ri in insidiis sunt. Misit rex israhel ad locum quem dixerat
ei uir dei. et praeoccupauit eum. et obseruauit se ibi non
semel neque bis. Conturbatumque est cor regis syriae pro
hac re. et conuocatis seruis suis ait. quare non indica
tis mihi quis proditor mei sit apud regem israhel. Dixitque unus
seruorum eius. nequaquam domine mi rex. sed heliseus propheta

ta qui est in israhel. Indicat regi israhel omnia uerbaque
cumque locutus fueris in conclaui tuo. Dixit eis. Ite
et uidete ubi sit ut mittam et capiam eum. Adnuntiaue
runtque ei dicentes. Ecce in dothaim. Misit ergo illuc
equos et currus et robustum exercitum. Quicum uenis
sent nocte circumdederunt ciuitatem. Consurgens au
tem diluculo minister uiri dei egressus est. Uiditque
exercitum in circuitu ciuitatis et equos et currus
nuntiauitque ei dicens heu heu domine mi quid fa
ciemus. At ille respondit. noli timere. plures enim
nobiscum sunt quam cum illis. Cumque orasset heliseus ait.
Domine aperi oculos pueri huius ut uideat. Et aperuit
dominus oculos et uidit. Ecce mons plenus equorum et
curruum igneorum in circuitu helisei. Hostes uero des
cenderunt ad eum. porro heliseus orauit dominum dicens. Per
cute obsecro gentem hanc caecitate. Percussitque eos
dominus ne uiderent iuxta uerbum helisei. Dixit autem ad eos
heliseus. Non est haec uia neque ista est ciuitas. Sequi
mini me et ostendam uobis uirum quem quaeritis. Duxit ergo

eos in samariam. Cumque ingressi fuissent samariam dixit
heliseus: Domine aperi oculos istorum ut uideant. Aperuit
ergo dominus oculos eorum. et uiderunt esse se in medio samariae.
Dixitque rex israel ad heliseum cum uidisset eos. Numquid percutiam eos
pater mi. At ille ait. non percuties. neque enim cepisti eos
gladio et arcu tuo ut percutias. pone panem et aquam
coram eis ut comedant et bibant et uadant ad do
minum suum. Appositaque est eis ciborum magna praeparatio
et comederunt et biberunt. et dimisit eos. Abieruntque ad do
minum suum et ultra non uenerunt latrones syriae in terram
israel. Factum est autem post haec congregauit benadad
rex syriae uniuersum exercitum suum. et ascendit et obsi
debat samariam. Factaque est fames magna in sa
maria et tam diu obsessa est donec uenundaretur caput
asini lxxx argenteis. et quarta pars cabi stercoris
columbarum quinque argenteis. Cumque rex israel transiret per
murum. mulier exclamauit ad eum dicens. Salua me domine
mi rex. Qui ait. non te saluat dominus. unde te saluare pos
sum. de area uel de torculari. Dixitque ad eam rex. quid tibi

uis. Quae respondit mulier. Ista dixit mihi: da filium tuum
ut comedamus eum hodie, et filium meum comedemus cras.
Coximus ergo filium meum et comedimus. Dixique ei die altera:
da filium tuum ut comedamus eum; quae abscondit filium suum.
Quod cum audisset rex, scidit uestimenta sua et transiebat
super murum. Viditque omnis populus cilicium quo uestitus
erat ad carnem intrinsecus. Et ait rex: Haec mihi faciat
deus et haec addat, si steterit caput Helisei filii Saphat
super eum hodie. Heliseus autem sedebat in domo sua, et se-
nes sedebant cum eo. Praemisit itaque uirum, et antequam
ueniret ille nuntius, dixit ad senes: Numquid scitis
quod miserit filius homicidae hic ut praecidatur caput meum? Vi-
dete ergo cum uenerit nuntius, claudite ostium et non sinatis
eum introire. Ecce enim sonitus pedum domini eius post eum est. Adhuc
illo loquente eis, apparuit nuntius qui ueniebat ad eum,
et ait: Ecce tantum malum a domino est. Quid ultra expec-
tabo a domino? Dixit autem Heliseus: Audite uerbum domini. Haec
dicit dominus: In tempore hoc cras modius similae uno statere erit,
et duo modii hordei statere uno in porta Samariae.

Respondens unus de ducibus super cuius manum rex incum
bebat homini dei ait. Si dominus fecerit etiam cataractas
in caelo numquid poterit esse quod loqueris. Qui ait. Vide
bis oculis tuis. et inde non comedes. Quattuor ergo viri
erant leprosi iuxta introitum portae. qui dixerunt ad in
vicem. quid hic esse volumus donec moriamur. Sive in
gredi voluerimus civitatem fame moriemur. sive
manserimus hic moriendum nobis est. Venite igitur et
transfugiamus ad castra Syriae. Si pepercerint nobis vi
vimus. si autem occidere voluerint nihilominus moriemur.
Surrexerunt igitur vespere ut venirent ad castra Syri
ae. Cumque venissent ad principium castrorum Syriae
nullum ibidem reppererunt. Siquidem dominus sonitum audire
fecerat in castris Syriae curruum equorum et exercitus
plurimi. dixeruntque ad invicem. Ecce mercede condu
xit adversum nos rex Israel reges hethaeorum et Aegyptiorum
et venerunt super nos. Surrexerunt ergo et fugerunt in tene
bris et dereliquerunt tentoria sua et equos et asinos
in castris. fugeruntque [illegible] suis saluare sicut erat

cupientes. Igitur cum uenissent sancti apostoli illi in principio
ciuitatis, ingressi sunt unum tabernaculum et comederunt
et biberunt. tuleruntque inde [illegible] et [illegible] et [illegible]
et abierunt, et [illegible] comederunt. Et rursum reuersi sunt ad ali
ud tabernaculum. Et inde similiter [illegible]
[illegible]derunt. Dixeruntque ad inuicem. Non potest fieri ut hoc
[illegible] boni nunquam [illegible]. Si [illegible] mus et [illegible]
nunquam [illegible] usque in mente [illegible] sequemur. [illegible]
[illegible] mus et nunquam [illegible] in [illegible] regis. Cumque uenissent
ad portam ciuitatis [illegible] dicentes. [illegible]
[illegible] et nullum ibi [illegible] hominem
nisi equos et [illegible] et [illegible]
[illegible] ergo [illegible] et nunquam [illegible] in publicum regis
[illegible]. Qui iussit [illegible] et [illegible] seruis suis. Di
cens: quid fecerunt [illegible]. Sciunt qui [illegible]
[illegible] mus. Et [illegible] sunt [illegible] et
[illegible] dicentes. Cum [illegible] fuerint [illegible]
[illegible] et [illegible] ciuitate in
[illegible]. Respondit [illegible] unus seruorum [illegible]

tolliemus quinque equos qui remanserunt in urbe.
quia ipsi tantum sunt in universa multitudine israhel.
alii enim consumpti sunt. et mittentes explorare poterimus.
Adduxerunt ergo duos equos. misitque rex in castra sy-
rorum dicens. ite et videte. qui abierunt post eos usque ad
iordanem. ecce autem omnis via plena erat vestibus
et vasis quae proiecerant syri cum turbarentur. Reversique
nuntii indicaverunt regi. et egressus populus diripuit
castra syriae. factumque est modius similae statere uno
et duo modii hordei statere uno iuxta verbum domini. por-
ro rex ducem illum in cuius manu incumbebat constitu-
it ad portam. quem conculcavit turba in introitu et
mortuus est. iuxta quod locutus fuerat vir dei. quando
descenderat rex ad eum. factumque est secundum sermo-
nem viri dei quem dixerat regi quando ait. Duo modii hor-
dei statere uno erunt. et modius similae statere uno.
hoc eodem tempore cras in porta samariae. quando re-
sponderat dux ille viro dei et dixerat. etiam si dominus fe-
cerit cataractas in caelo. numquid fieri poterit quod

loquens. Et dixit ei. Videbis oculis tuis et inde non come-
des. Evenit ergo ei sicut praedictum erat et conculca-
vit eum populus in porta et mortuus est.

PARABULAE SALOMONIS
FILII DAVID REGIS ISRAHEL.

Ad sciendam sapientiam et disciplinam. Ad intellegen-
da verba prudentiae. Et suscipiendam eruditionem
doctrinae. Iustitiam et iudicium et aequitatem. Ut detur
parvulis astutia. Adulescenti scientia et intellectus.
Audiens sapiens sapientior erit. Et intellegens guber-
nacula possidebit. Animadvertet parabolam et inter-
pretationem. Verba sapientium et enigmata eorum. Ti-
mor domini principium sapientiae. Sapientiam atque doc-
trinam stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam patris
tui. Et ne dimittas legem matris tuae. Ut addatur
gratia capiti tuo. Et torques collo tuo. Fili mi. Si te
lactaverint peccatores ne adquiescas eis. Si dixerint
veni nobiscum insidiemur sanguini. Abscondamus

a tendiculas contra insontem frustra. Deglutiamus
eum sicut infernus viventem et integrum quasi descendentem
in lacum. Omnem pretiosam substantiam repperiemus, im-
plebimus domus nostras spoliis. Sortem mitte nobiscum,
marsupium unum sit omnium nostrum. Filii mi, ne ambules cum eis, prohibe
pedem tuum a semitis eorum. Pedes enim illorum ad malum
currunt et festinant ut effundant sanguinem. Frus-
tra autem iacitur rete ante oculos pinnatorum. Ipsi
quoque contra sanguinem suum insidiantur et moliun-
tur fraudes contra animas suas. Sic semitae om-
nis avari animas possidentium rapiunt. Sapien-
tia foris praedicat, in plateis dat vocem suam. In ca-
pite turbarum clamitat, in foribus portarum urbis pro-
fert verba sua dicens. Usquequo parvuli diligitis in-
fantiam, et stulti ea quae sibi sunt noxia cupiunt, et in-
prudentes odibunt scientiam. Convertimini ad correp-
tionem meam; en proferam vobis spiritum meum et ostendam vo-
bis verba mea. Quia vocavi et renuistis, extendi ma-
num meam et non fuit qui aspiceret. Despexistis omne

consiliu meu. et increpationes meas neglexistis. Ego
quoque in interitu vestro ridebo. et subsannabo cum vobis
quod timebatis advenerit. Cum irruerit repentina ca
lamitas et interitus quasi tempestas ingruerit. Quan
do venerit super vos tribulatio et angustia. tunc invoca
bunt me et non exaudiam. mane consurgent et non inveni
ent me. eo quod exosam habuerint disciplinam. et timorem
domini non susceperint nec adquieverint consilio meo. et
detraxerint universae correptioni meae. Comedent
igitur fructus viae suae suisque consiliis saturabuntur.
Aversio parvulorum interficiet eos. et prosperitas stultorum
perdet illos. Qui autem me audierit absque terrore requiescet.
et abundantia perfruetur. timore malorum sublato.
Filii mi si susceperis sermones meos et mandata mea
absconderis penes te. ut audiat sapientiam auris tua.
inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam. Si enim sapien
tiam invocaveris et inclinaveris cor tuum prudentiae.
Si quaesieris eam quasi pecuniam et sicut thesauros effo
deris illam. tunc intelliges timorem domini. et scientiam dei

Inuenies. Quia dominus dat sapientiam. et ex ore eius scientia et prudentia. Custodiet rectorum salutem. et proteget gradientes simpliciter. Seruans semitas iustitie et uias sanctorum custodiens. Tunc intelliges iustitiam et iudicium et equitatem. et omnem semitam bonam. Si intrauerit sapientia cor tuum. et scientia anime tue placuerit. consilium custodiet te. et prudentia seruabit te. Ut eruaris de uia mala et ab homine qui peruersa loquitur. Qui relinquunt iter rectum et ambulant per uias tenebrosas. Qui letantur cum male fecerint. et exultant in rebus pessimis. quorum uie peruerse et infames gressus eorum. ut eruaris a muliere aliena et ab extranea que mollit sermones suos et relinquit ducem pubertatis sue et pacti dei sui oblita est. Inclinata est enim ad mortem domus eius. et ad inferos semite ipsius. Omnes qui ingrediuntur ad eam non reuertentur nec adprehendent semitas uite. ut ambules in uia bona. et calles iustorum custodias. Qui enim recti sunt habitabunt in terra et simplices permanebunt in ea. Impii uero de terra perdentur et qui

Inique loquuntur adversum eos excelsa.
Fili mi si spoponderis pro amico tuo defixisti apud ex-
traneum manum tuam. Inlaqueatus es verbis oris tui
et captus propriis sermonibus. Fac ergo quod dico fili mi et
temet ipsum libera quia incidisti in manum proximi tui.
Discurre festina suscita amicum tuum. Ne dederis som-
num oculis tuis, nec dormitent palpebrae tuae. Erue-
re quasi dammula de manu et quasi avis de insidi-
is aucupis. Vade ad formicam o piger et considera vi-
as eius et disce sapientiam. Quae cum non habeat ducem
nec praeceptorem nec principem, praeparat in aestate cibum sibi
et congregat in messe quod comedat. Usquequo piger
dormis, quando consurges e somno tuo? Paululum dor-
mies, paululum dormitabis, paululum conseres manus
ut dormias; et veniet tibi quasi viator egestas, et pau-
peries quasi vir armatus. Si vero inpiger fueris veniet
ut fons messis tua, et egestas longe fugiet a te. Homo
apostata vir inutilis graditur ore perverso. Annuit
oculis terit pede digito loquitur pravo corde mac-

chinatur malum. Et in omni tempore iurgia seminat
huic extemplo veniet perditio sua. et subito conteretur
nec habebit ultra medicinam. Sex sunt que odit dominus. et
septimum detestatur anima eius. Oculos sublimes
linguam mendacem. manus effundentes innoxium san
guinem. cor machinans cogitationes pessimas. pe
des veloces ad currendum in malum. proferentem men
dacia testem fallacem. et eum qui seminat inter fratres dis
cordias. Ego sapientia habito in consiliis. et eru
ditis intersum cogitationibus. Timor domini odit malum
arrogantiam et superbiam et viam pravam et os bilingue
detestor. Meum est consilium et equitas. mea prudentia
mea est fortitudo. per me reges regnant. et le
gum conditores iusta decernunt. per me principes impe
rant. et potentes decernunt iustitiam. Ego diligen
tes me diligo. et qui mane vigilant ad me invenient
me. Mecum sunt divitie et gloria. opes superbe et iustitia
melior est fructus meus auro et lapide pretioso. et geni
mina mea argento electo. In viis iustitie ambulo

Inmedio semitarum iudicii · ut ditem diligentes me
et thesauros eorum repleam. Dominus possedit me in initio
uiarum suarum · antequam quicquam faceret a principio ·
Ab aeterno ordinata sum et ex antiquis · antequam terra
fieret · necdum erant abyssi · et ego iam concepta
eram · necdum fontes aquarum eruperant · necdum mon
tes graui mole constiterant. Ante colles ego parturie
bar · adhuc terram non fecerat · et flumina
et cardines orbis terrae · quando praeparabat caelos
aderam · quando certa lege et gyro uallabat
abyssos · quando aethera firmabat sursum · et librabat
fontes aquarum · quando circumdabat mari terminum
suum · et legem ponebat aquis ne transirent fines su
os · quando appendebat fundamenta terrae · cum
eo eram cuncta conponens · et delectabar per singu
los dies · ludens coram eo omni tempore · ludens in
orbe terrarum · et deliciae meae esse cum filiis hominum
Nunc ergo filii audite me · beati qui custodiunt
uias meas · Audite disciplinam et estote sapientes

Et nolite abicere eam. Beatus homo qui audit me, qui vigilat ad fores meas cotidie, et observat ad postes ostii mei. Qui me invenerit, inveniet vitam, et hauriet salutem a Domino. Qui autem in me peccaverit, laedet animam suam. Omnes qui me oderunt diligunt mortem.

Verba Ecclesiastes filii David regis Hierusalem. Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes, vanitas vanitatum et omnia vanitas. Quid habet amplius homo de universo labore suo quo laborat sub sole? Generatio praeterit et generatio advenit, terra vero in aeternum stat. Nihil sub sole novum, nec valet quisquam dicere: Ecce hoc recens est. Iam enim praecessit in saeculis quae fuerunt ante nos. Non est priorum memoria, sed nec eorum quidem quae postea futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in novissimo.

Omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub caelo. Tempus nascendi et tempus moriendi, tempus plantandi et tempus evellendi quod

plantatum est. tempus occidendi. et tempus sanandi.
tempus destruendi. et tempus aedificandi. tempus flendi
et tempus ridendi. tempus plangendi. et tempus saltan
di. tempus spargendi lapides. et tempus colligendi. tem
pus amplexandi. et tempus longe fieri a conplexibus. tempus
adquirendi. et tempus perdendi. tempus custodiendi. et
tempus abiciendi. tempus scindendi. et tempus consuendi
tempus tacendi. et tempus loquendi. tempus dilectionis.
et tempus odii. tempus belli. et tempus pacis.
Dixi in corde meo de filiis hominum ut probaret eos deus et
ostenderet similes esse bestiis. Idcirco unus interitus est
hominis et iumentorum. et aequa utriusque condicio. Sicut
moritur homo. sic et illa moriuntur. Similiter spirant
omnia. et nihil habet homo iumento amplius. Cuncta
subiacent vanitati. et omnia pergunt ad unum locum.
De terra facta sunt. et in terram pariter revertuntur. Quis
novit si spiritus filiorum adam ascendat sursum. et si spiritus iumentorum
descendat deorsum. Et deprehendi nihil esse melius
quam laetari hominem in opere suo. et hanc esse partem illius;

Melius est bonum nomen quam unguenta pretiosa. et dies mortis. die nativitatis. Melius est ire ad domum luctus. quam ad domum convivii. In illa enim finis cunctorum admonetur hominum. et vivens cogitat quid futurum sit. Melius est ira risu. quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis. Cor sapientium ubi tristitia est. et cor stultorum ubi letitia. Melius est a sapiente corripi. quam stultorum adulatione decipi. Ve tibi terra cuius rex est puer. et cuius principes mane comedunt. Beata terra cuius rex nobilis est. et cuius principes vescuntur in tempore suo ad reficiendum et non ad luxuriam.

Quomodo ignoras que sit via spiritus. et qua ratione compingantur ossa in ventre pregnantis. sic nescis opera dei qui fabricator est omnium. Mane semina semen tuum. et vespere ne cesset manus tua. quia nescis quid magis oriatur. hoc aut illud. et si utrumque simul melius erit. Dulce lumen et delectabile oculis est videre solem. Si annis multis vixerit homo

et in his omnibus laetatus fuerit. meminisse debet
tenebrosi temporis et dierum multorum. Qui cum venerint
vanitatis arguentur praeterita. Laetare ergo iuve
nis in adulescentia tua. et in bono sit cor tuum in diebus
iuventutis tuae. et ambula in viis cordis tui. et in intui
tu oculorum tuorum. et scito quod pro omnibus his adducet
te deus in iudicium. Aufer iram a corde tuo. et remove ma
litiam a carne tua. Adulescentia enim et voluptas
vana est. Memento creatoris tui in diebus iuventutis
tuae antequam veniat tempus adflictionis tuae. et ad
propinquent anni de quibus dices. non mihi placent.
Antequam tenebrescat sol et lumen et luna et stellae
et revertantur nubes post pluviam. Quando commove
buntur custodes domus. et nutabunt viri fortissimi.
et otiosae erunt molentes in minuto numero. et contenebres
cent videntes per foramina. et claudent ostia in pla
tea in humilitate vocis molentis. et consurgent
ad vocem volucris. et obsurdescent omnes filiae carminis
Excelsa quoque timebunt et formidabunt in via. florebit

amigdalū. Inpinguabitur locusta. et dissipabitur
capparis. Quoniam ibit homo in domum aeternitatis suae. et
circuibunt in platea plangentes. Antequam rumpatur
funiculus argenteus; et recurrat uitta aurea. et con
teratur hydria super fontem. et confringatur rota super
cisternam. et reuertatur puluis in terram suam unde erat
et spiritus redeat ad dominum qui dedit illum. Uanitas uanitatum
dixit ecclesiastes. et omnia uanitas. Cumque esset sa
pientissimus ecclesiastes docuit populum et enarrauit
quae fecerat. et inuestigans composuit parabolas mul
tas. Quaesiuit uerba utilia. et conscripsit sermones rec
tissimos ac ueritate plenos. Uerba sapientium sicut sti
muli. et quasi claui in altum defixi. Quae per magistrorum con
silium data sunt a pastore uno. His amplius fili mi. ne requi
ras. Faciendi plures libros. nullus est finis. Frequensque me
ditatio carnis afflictio est. Finem loquendi omnes pariter
audiamus. Deum time et mandata eius obserua. hoc
est enim omnis homo. Et cuncta quae fiunt adducet deus in
iudicium pro omni errato. siue bonum. siue malum sit.